

PRAKTIJKDIENARTS

Ruwvoer kwaliteit in relatie tot gezondheid van de melkkoe

De variatie in de kwaliteit van het ruwvoer voor de Nederlandse melkkoe is steeds in ontwikkeling en verbetert bijna elk jaar. De jaarlijkse cijfers van de kuiluitslagen voordroog en snijmais laten vaak een stijging zien van gehalten aan energie, verteerbaarheid van de celwanden en de verteringscoëfficiënt van de organische stof. Bij het gras is de laatste jaren eerder een daling waarneembaar van de eiwitgehalten.

Tekst: Dick de Lange - Rundveedierenarts - adVee • Beeld: Twan Wiermans

Met de gegevens van het ruwvoer (inclusief de andere voerkenmerken) kan vaak een perfect rantsoen gemaakt worden waarbij de koeien gezond zijn en gezond blijven met een goede tot zeer hoge melkproductie. Helaas gebeurt het soms dat de kwaliteit van voordroog en snijmais dermate extreem goed is dat de koeien het niet goed verdragen en er verteringsproblemen ontstaan, in dit geval pensverzuuring met slome koeien (minder goed lopen op de melkrobots) en duidelijk daling melkgift.

Bedrijfssituatie

Op een mooi en goed functionerend melkveebedrijf worden de koeien één keer daags gevoerd met de voermengwagen en in de stal van de melkkoeien is voor elke koe minimaal één voerplaats beschikbaar. Aanvullend krachtvoer krijgen de koeien alleen in de melkrobots. De melkkoeien blijven jaarrond op stal en krijgen ingekuilde voordroog en snijmais aangevuld met losse grondstoffen en indien nodig met stro of

natuurhooi. De koeien hebben vrije toegang tot de melkrobots en dit functioneert de laatste jaren naar tevredenheid van de melkveehouder. Het dagelijks robotbezoek is 3,1 melkingen en 3,4 weigeringen per koe per dag. De dagelijkse melkgift was de laatste maand 35-36 kg per koe per dag.

De problemen met het functioneren van de koeien zijn ontstaan bij het overschakelen van voordroogkuil 4 (2022) naar voordroogkuil 1 (2023). Binnen twee dagen zag de veehouder een daling van het aantal melkingen naar 2,5 per koe per dag, 3 liter minder melk per dag en meerdere slome koeien met dunne en slecht verteerde mest. Ook bleef er meer restvoer over. De veehouder heeft gelukkig direct contact gezocht met mij en de voeradviseur en met elkaar konden we het probleem begrijpen en de oorzaak vinden en met pittige aanpassingen aan het gemengde rantsoen zijn de koeien weer beter (=normaal) gaan functioneren.

Wat is het probleem?

In 2022 zijn vijf aparte voordroogkuilen gemaakt voor de melkkoeien. In combinatie met de snijmais van 2021 kon er steeds een passend rantsoen gemaakt worden waarbij de koeien gezond en goed functioneerden. In december 2022 is de nieuwe snijmaiskuil van 8 september 2022 in het rantsoen ingerekend en is de veehouder ook zo gaan voeren. Dit was aan de hand van de ruwvoeranalyse een bijzonder goede kwaliteit snijmais (bijna extreem goed): 42 procent drogestof, 418 gram zetmeel, 54 procent NDF-verteerbaarheid en 78 procent VCOS.

Omdat de snijmais erg droog was, is er redelijk kort gehakseld 6-7 mm. Er is met deze snijmais in het gemengde rantsoen wel extra stro en natuurhooi bijgemengd (0,6 kg gehakseld stro en 1 kg natuurhooi per koe per dag). Het rantsoen werd graag opgenomen, de melkgift was constant hoog met hoge gehalten vet en eiwit en de koeien liepen prima op de melkrobots.

Nadat voordroogkuil 4 begin juni op was, is voordroogkuil 1 van 3 mei 2023 in het rantsoen ingerekend en 2-3 dagen hierna ontstonden de problemen. De mei-kuil heeft 30 procent drogestof, 157 gram ruw eiwit, 98 suiker met 1.051 VEM. De verteringskenmerken zijn ook extreem goed: 81

Het kan helaas gebeuren dat gewonnen ruwvoer in een totaalmix voor de melkkoeien te goed wordt en dat ze dan letterlijk buikpijn krijgen.

procent NDF en 85 procent VCOS met daarnaast 118 melkzuurgehalte. De kuil is compleet geslaagd en ruikt heerlijk; alleen dit 'krachtvoer' is eigenlijk geen ruwvoer meer voor een herkauwende koe. Ondanks dat het aandeel natuurhooi verhoogd was van 1 kg per koe naar 1,5 kg per koe per dag, ging het toch mis.

Oplossing

Om snel rust in de pens te krijgen bij de koeien (en ook in het hoofd van de veehouder) is in goed overleg gekozen om meer stro en minder natuurhooi in te mengen: op dit moment wordt 1,6 kg gehakseld stro per dag ingemengd en 1 kg natuurhooi. Daarnaast worden er in de aanvulling met losse grondstoffen en krachtvoer zeer traag verteerbare componenten ingezet. Het zou eigenlijk sneller en beter kunnen als er een normaal verteerbare voordroogkuil beschikbaar was, maar die is er nu nog niet. Na aanpassing van het rantsoen gaan de koeien met de dag weer meer eten en melkgeven en ook het robotbezoek komt weer meer op het oude niveau.

Conclusie

Samenvattend kun je zeggen dat veehouders streven naar zeer goed ruwvoer voor hun dieren en dat dit ook met veel inspanning vaak lukt. Toch kan het helaas gebeuren dat het gewonnen ruwvoer in een totaalmix voor de melkkoeien te goed wordt en dat ze dan letterlijk buikpijn krijgen. Mijn advies aan de veehouder zou zijn om de kuiluitslagen van al het ruwvoer vooraf goed te bestuderen en met de voeradviseur en dierenarts elk half jaar een voerplan te maken. •

Dit was mijn laatste bijdrage voor Melkveebedrijf: ik ga van mijn AOW genieten in mijn derde levensfase en wens u allemaal heel veel plezier en geluk in de melkveehouderij met gezonde melkkoeien.

Ook melk leveren aan Farmel?

Slim. Dan kun je er namelijk op vertrouwen dat je de juiste melkprijs krijgt.

Leveren aan Farmel betekent continuïteit en stabiliteit. Leveren aan Farmel betekent samen groeien. Leveren aan Farmel betekent ambities waarmaken. Dat wil jij toch ook?

Neem vrijblijvend contact op. We kijken naar je uit!

info@farmel.nl
+31 683 905 679

farmel.nl

